

Saksframlegg

Saksnummer **Møtedato** **Utvalg**
Formannskapet
Kommunestyret

Budsjett 2022 og økonomiplan 2022 - 2025

Kommunedirektørens innstilling:

Innstilling:

1. Inntektsskatten skrives ut etter de maksimalsatser som Stortinget måtte bestemme.
2. Hjemmel for utskrivning av eiendomsskatt er lov om eiedomsskatt til kommunane av 6. juni 1975 (eiendomsskatteloven) §§ 2 og 3. I medhold av eiendomsskatteloven § 3 videreføres i 2021 utskrivning av eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. I medhold av eiendomsskatteloven av 6. juni 1975 §3 omfatter eiendomsskatten hele kommunen.

I henhold til eiendomsskatteloven §§ 11 og 13 utlignes eiendomsskatten for 2022 med kr. 4 pr. kr. 1000 i takstverdi for boligeiendommer og fritidsboliger. For næringseiendommer utlignes eiendomsskatt for 2022 med kr. 7 pr. kr. 1000 i takstverdi.

3. Herøy kommune vedtar at boligeiendommer og fritidseiendommer tilgodeses med et bunnfradrag på 100 000 kroner.
4. Eiendomsskatten skal betales i fire terminer.
5. Priser på kommunale tjenester for 2022 vedtas i henhold til vedlagt prishefte.
6. Priser på gebyrer og avgifter knyttet til vann og avløp, slamtømming, forurensing, feiing av piper, plan- oppmåling og byggesaker og landbruk, vedtas i henhold til vedlagt gebyrregulativ for 2022.
7. Havneregulativ vedtatt i 2021 videreføres. Det inneholder priser på anløpsavgift, kaivederlag, varevederlag, vederlag for opplag av varer, vognvederlag, vederlag for vannleveranse, vederlag for strømleveranse, vederlag for flytebrygger og adgangskort til bunkring av vann og landstrøm.
8. Herøy kommunes budsjett for 2022 og økonomiplan for 2022 – 2025 vedtas med obligatoriske oppstillinger og budsjettskjema, mål og premisser for kommunens tjenesteproduksjon som framgår av dokumentet.
9. Årsbudsjett for 2022 for Herøy kommune vedtas med en inntektsramme på 197 761 666 kroner.

10. Rammen for tjenesteproduksjon settes til netto 146 535 120 kroner med slik fordeling:

100 Folkevalgte styringsorganer		kr	2 612 983
110 Administrasjonsenheten		kr	22 086 623
140 Interkommunale tjenester		kr	14 233 790
150 Kultur		kr	5 608 796
240 Herøy barnehage		kr	11 736 717
250 Flyktning- og integreringstjenesten		-kr	2 517 081
260 Herøy skole		kr	24 105 649
300 Herøy helsesenter		kr	12 305 272
310 NAV		kr	-
330 Herøy sykehjem		kr	19 350 276
340 Herøy hjemmetjeneste		kr	13 665 213
350 Herøy miljøtjeneste		kr	12 872 313
600 Herøy drift		kr	9 840 368
670 Teknikk og miljø		kr	3 301 028
700 Herøy havnevesen		kr	1 286 612
710 Herøy marine næringspark		-kr	84 439
800 Finansforvaltning		-kr	3 869 000

11. Investeringsbudsjettet for 2022 vedtas med en total investeringsramme på 60 772 220 kroner. Samlet låneopptak til finansiering av investeringer vedtas med inntil 26 648 507 kroner.

12. Avdrag fra lån til Helgeland Kraft med 855 704 kroner avsettes til ubundet investeringsfond. Investeringsfondet brukes til å finansiere følgende investeringsprosjekter:

Nr.	Tittel	Beløp
22800	Egenkapitaltilskudd KLP	574 000
	SUM	574 000

13. Eksisterende kassakredittlån på 5 mill. kr. forlenges for budsjetterminen 2022.

14. Det tas opp lån fra Husbanken på 4 mill. kroner. for videre utlån/startlån.

15. Herøy kommune vedtar følgende finansielle måltall for økonomiplanperioden 2022 – 2025:

- Netto driftsresultat skal være på minimum 1,75 prosent av driftsinntektene innen utgangen av 2025.
- Nøkkeltallet for summen av disposisjonsfond og mindreforbruk bør være over 20 prosent av driftsinntektene.
- Nøkkeltallet for langsiktig lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser) skal ikke overstige 150 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.
- Nøkkeltallet for lånegjeld som betjenes av frie inntekter skal ikke overstige 100 prosent av kommunens frie inntekter.

Saksutredning:

I henhold til kommunelovens §§14-2 til 14-4 skal kommunestyret hvert år innen årsskiftet vedta økonomiplan for de neste fire årene og årsbudsjett for det kommende året. Innstillingen til økonomiplan og årsbudsjett skal offentliggjøres minst 14 dager før kommunestyret behandler den, og økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale planer skal følges opp. Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige. Økonomiplanen skal deles inn i en driftsdel og en investeringsdel, og årsbudsjettet skal deles inn i et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett.

Herøy kommunes handlingsdel og økonomiplan for perioden 2022-2025 med årsbudsjett for 2022 følger opp dette vedtaket og tidligere års praksis for å sikre en tydelig kobling mellom den praktiske oppfølgingen av kommuneplanens samfunnsdel og kommunal økonomistyring.

Kommunedirektørens budsjettforslag er utarbeidet med bakgrunn i følgende:

- ✓ Prop. 1 S (2021-2022)
- ✓ Grønt hefte 2022 (KMD)
- ✓ Prognosemodell KS
- ✓ Pensjonsprognoser fra KLP/STP
- ✓ Renteprognoser Kommunalbanken og Husbanken
- ✓ Økonomiplan 2021 – 2024
- ✓ Budsjettreguleringer 2021

Bakgrunn:

Arbeidet med Herøy kommunes økonomiplan og budsjett har vært gjennomført som en prosess med samhandling mellom administrasjon og politisk nivå. Det har vært avholdt to arbeidsmøter med kommunestyremedlemmene, der også enhetslederne og kommunalsjefene deltok på det første. Det blir avholdt møte hovedtillitsvalgte fra fagforeningene 24.11.2021. Råd for eldre og funksjonshemmede, Barne- og ungdomsrådet, samt Mangfoldsrådet, vil også behandle innstillingen fra formannskapet for kommunestyrets behandling.

Kommunedirektørens forslag til budsjett, økonomiplan og handlingsdel har blitt utarbeidet på bakgrunn av styringssignaler og diskusjoner vedr. drift og investeringer kommende periode, og det er fra kommunedirektøren lagt opp til åpenhet angående budsjettarbeidet og dets innhold.

Det har vært et mål i prosessen å sikre god informasjonsflyt fra kommunedirektør og kommunalsjefene til enhetsledere, tillitsvalgte og tilsatte. Innspill på utfordringer og mulige konsekvenser av kommunedirektørens forslag til årsbudsjett, er forsøkt formidlet i planens handlingsdel 2022-2025 med økonomiplan og årsbudsjett. Det er også et mål at man den 14. desember skal være forberedt på tiltakene som ligger i framlegget, samt de investeringer som er videreført fra forrige år. I dette ligger også muligheten til på forhånd innhente informasjon fra administrasjonen på tiltak og vurderinger, som ligger bak forslagene.

Hovedmomenter i kommunedirektørens forslag til handlingsdel med økonomiplan og årsbudsjett:

Herøy kommune har for tiden en økonomi som tåler investeringer og drift på dagen nivå, da man over tid har akkumulert overskudd, som gir en buffer til å tåle økonomiske belastninger. Over tid er ikke dette bærekraftig. Man må derfor velge investeringsobjekter samt planlegge og dimensjonere driften, slik at ikke reservene brukes opp. Det benyttes midler fra disposisjonsfond og Havbruksfond for å dekke inn både på drift og investeringer i økonomiplanperioden. Man må over tid søke å justere driften i henhold til rammene, uten å sette inn ekstraordinære midler. Dette legges imidlertid ikke opp til i budsjettet for 2022.

Det ligger sentrale føringer at netto driftsresultat over tid bør ligge på 1,75 % av driftsinntektene. I Herøy har man ligget over dette nivået i flere år.

Herøy kommune er an av få kommuner i fylket med befolkningsøkning og sikrer således økning i rammene fra staten. Man har også relativ god uttelling fra Havbruksfondet, slik bestemmelsene er nå. I framtiden betinger god økonomi befolkningsvekst og biomasse i sjøen fra oppdrett.

Administrasjonen har gjennom 2021 hatt fokus på utvikling av kommuneorganisasjonen for å sikre god ressursutnyttelse og økonomisk bærekraft, som ser ut til å gi en økonomisk besparelse og overskudd for kommunen også dette året.

Endring i kommunens økonomi

En forutsetning for god kommuneøkonomi er at det er balanse mellom løpende utgifter og inntekter. Et stort usikkerhetsmoment i kommunens økonomi er bosetting av flyktninger. Det har over tid vist seg å være vanskelig å forutse inntektssiden av dette, som har bidratt til at kommunen de siste årene har gått med overskudd som ikke var planlagt. En vesentlig del av kommunens disposisjonsfond er i dag midler som er overskudd av driften av flyktingetjenesten. Årsaken til at det er vanskelig å budsjettere denne tjenesten, er at kommunen ikke vet hvor mange flyktninger vi kommer til å bosette, og om det er barnefamilier eller enslige voksne. I tillegg fungerer systemet slik at kommunen får et vesentlig beløp utbetalt når flyktingene ankommer kommunen. Flyktingene kommer ofte sent på året, og disse midlene må settes av til å dekke kommunens utgifter de neste fem årene.

En annen faktor, som har virket inn på og i framtiden vil gjøre det samme, på en positiv måte, er de endringene i beskatningen av havbruksnæringen. For Herøy kommunes del vil dette gi forutsigbare årlige inntekter. I 2021 ble det utbetalt kr. 11,8 millioner til kommunen. For 2022 er anslaget høyere, men desto lavere i 2023. Sånn er det også prediktert for 2024 og 2025. Det er viktig for kommunen at det er biomasse i sjøen, som vil gi inntekter på nåværende nivå og høyere i framtiden.

Flere av tiltakene som var oppført fra både kommunedirektørens og kommunestyrets budsjettokument for inneværende år, er ikke videreført i kommunedirektørens framlegg for 2022 og videre i økonomiplanperioden, da de er ansett for omfattende ut fra ressurser man har hatt og har til rådighet. Kommuneloven er tydelig på at budsjettet og økonomiplanen skal inneha realisme, og med å legge for mye inn, er den ikke det. Hovedlinjene i budsjettframlegget er videreført konsekvensjustert budsjett fra 2021. Budsjettet legges fram på ramme fra enhetene med inntekts- og utgiftsnivå.

Finansielle måltall:

I henhold til kommunelovens § 14-2 skal kommunestyret vedta finansielle måltall for utviklingen av kommunen. Disse måltallene skal være retningsgivende for budsjettarbeidet og si noe om hva driftsresultatet og gjeldsgrad bør være for at det økonomiske handlingsrommet skal sikres over tid. Kommunedirektøren foreslår følgende finansielle måltall for økonomiplanperioden:

- Netto driftsresultat skal være på minimum 1,75 prosent av driftsinntektene innen utgangen av 2025.
- Nøkkeltallet for summen av disposisjonsfond og mindreforbruk bør være over 20 prosent av driftsinntektene.
- Nøkkeltallet for langsiktig lånegjeld (fratrasket pensjonsforpliktelser) skal ikke overstige 150 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.
- Nøkkeltallet for lånegjeld som betjenes av frie inntekter skal ikke overstige 100 prosent av kommunens frie inntekter.

Disposisjonsfond

Herøy kommune har ved utgangen av 2021 samlet disposisjonsfond på kr. 101 485 646,-. Av dette er avsatt:

- kr. 36 037 094,- som flyktningefond
- kr. 5 000 000,- som samfunnsutviklingsfond og
- kr. 8 500 000,- i reserver for premieavvik. Resterende
- kr. 51 948 552 er fondsmidler uten noen føringer eller benevninger.

Felles for forannevnte avsetninger er at de er frie fond, som kan nyttes i drift og investeringer etter politiske vedtak. Ved bruk av «reservebeholdningen» vil denne reduseres om man over år ikke får påfyll eller tar ned driftsnivået.

I kommunedirektørens budsjettframlegg foreslås å benytte til sammen kr. 28 525 726,- for hele planperioden fra disposisjonsfond. En belaster flyktningefondet med kr. 9,6 millioner som følge av inntektstap over tid, med å ikke ha bosatt antall flyktninger som forventet.

Det foreslås, i tillegg til bruk av disposisjonsfond, opptak av nye lån til investeringstiltak kr. 26 648 507,- i 2022, og til sammen kr. 74 650 524,- for økonomiplanperioden. Kommunens samlede lånegjeld vil etter dette være på kr. 337 376 000,-.

I budsjettframlegget er det benyttet anslag på frie inntekter i økonomiplanperioden etter Støre-regjeringens tilleggsproposisjon.

	2021	2022	2023	2024	2025
Skatt på inntekt og formue	57 323 000	57 451 000	57 399 000	57 526 000	57 652 000
Netto inntektsutjevning	2 485 000	2 510 000	2 508 000	2 513 000	2 519 000
Rammetilskudd	80 897 000	81 584 000	82 625 000	83 691 000	84 464 000
Sum frie inntekter	140 705 000	141 500 000	142 100 000	143 700 000	144 700 000

De frie inntektene består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør nærmere 80 % av de samlede inntektene til kommunesektoren. Rammetilskuddet beregnes blant annet ut fra innbyggertall og alderssammensetningen. Innbyggere i alderen 6-15 år er de som gir mest tilskudd til kommunen. Inntektssystemet bidrar til at kommuner kan gi et likeverdig tjenestetilbud.

Norske kommuner har ulik geografi, alderssammensetning, og ulike levekår. Noen kommuner har mange barn i skolealder, andre kommuner har mange eldre som trenger omsorgstjenester, lange reiseavstander og/eller spredt bosetting. Dette gjør at kommunale tjenester, som grunnskole, barnehage, og omsorgstjenester, ikke koster det samme å tilby i alle kommuner. Et viktig formål med inntektssystemet er å bidra til at kommunene og fylkeskommunenes kan gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne gjennom å kompensere for slike ufrivillige kostnadsforskjeller. Utgiftsutjevningen omfordeler rammetilskuddet

Bærekraft

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Herøy kommune må gjøre sitt for å bidra til at de 17 bærekraftsmålene kan nås. En viktig del av dette er det grønne skiftet, der samfunnet må legge om til produkter og

tjenester som gir betydelig mindre negative konsekvenser for klima og miljø enn i dag. Dette vil være krevende, men fullt mulig.

FNs bærekraftsmål bør være en sentral del av kommunens strategiske planarbeid, og det er en klar forventning fra Regjeringen at fylkeskommuner og kommuner legger disse til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

Sosial bærekraft handler om innbyggerne og hvordan vi har det i samfunnet. Tverrsektorielt folkehelsearbeid som fremmer gode oppvekst- og levekår, lik tilgang på goder og ressurser som skole, bolig, utdanning, arbeid, kulturtilbud og helse- og omsorgstjenester bidrar til en bærekraftig utvikling.

Gjennom tjenesteproduksjon og i rollen som samfunnsutvikler kan kommunen påvirke og legge til rette for god folkehelse. Sosial bærekraft handler også om relasjoner, sosiale nettverk, tillit, demokrati, deltakelse og opplevd tilhørighet.

Kommedirektøren legger i sitt forslag til økonomiplan for 2022 – 2025 opp til følgende perspektiver:

- Bidra til å oppnå FNs bærekraftsmål.
- Satse på elektrifisering og energiøkonomisering av kommunens kjøretøy, bygg og anlegg.
- Skape en bærekraftig demografisk utvikling fram mot 2050.
- Utvikle en bærekraftig natur- og arealforvaltning.
- Tilrettelegge for videre utvikling av næringslivet, med vekt på det grønne skiftet.
- Satse på kultur og tilbud til barn og ungdom, for å skape bolyst og trivsel.
- Jobbe målrettet sammen med de ansatte med kompetanseheving, utvikling og rekruttering for en bærekraftig utvikling av organisasjonen.
- Tilrettelegge for en bærekraftig økonomisk utvikling.

Vurdering

Kommunedirektøren vurderer at man i årsbudsjettet for 2021 har fått skapt et økonomisk handlingsrom som gjør Herøy kommune i stand til å kunne takle eventuelle uforutsette hendelser i budsjettåret. Økonomiplanen viser at Herøy kommune forventes å nå de finansielle måltallene for 2022 og resten av planperioden. Det må imidlertid jobbes med å tilnærme utgiftene og inntektene i driften, slik at fondsbruken minimaliseres og ikke brukes opp over tid.

Vedlegg:

1Budsjett 2022 - Økonomiplan 2022-2025 kommunedirektørens forslag

2Gebyr- og avgiftsregulativ 2022 - kommunedirektørens forslag

3Priser kommunale tjenester 2022- kommunedirektørens forslag

4Momentum Budsjettnotat - Herøy kommune 2022